

Naročnina se plačuje v naprej in stane mesečno din. 2.—; polletno din. 10.— in letno din. 20.—; v inozemstvo dvojno. — Vse pošiljatenaslovista „Sedanjost“. Nezaprete reklamacije poštne proste. — Izhaja vsak četrtek z nedeljskim datumom v Novem mestu.

SEDANJOST

Oglasi: $\frac{1}{2}$ strani din. 300.—, $\frac{1}{4}$ in $\frac{1}{8}$ sorazmerno; manjši: mm 50 par; trivrstični in ob smrtne 43 par; poslana, reklamne notice itd. v besedilu mm din. 1.20. Koristnosna društvena priobčila 30% popusta. Pri večkrat oglaševanju znaten popust.

Politika ljudstva.

Uspehi SLS, ki se prikazujejo na vseh straneh širom Slovenije in živahno gibanje bratske nam. Hrvatske ljudske stranke na Hrvatskem, v Bosni in Hercegovini, v Dalmaciji in Vojvodini, nas podžigajo k vztrajnemu delu tudi v bodoče. Pogled nazaj nam prikazuje pot v bodočnost. Koliko je že storjeno in koliko je dela pred nami! Prvo leto po prevratu je bilo in je moralo biti posvečeno pozitivnemu udejstvovanju krščanske in ljudske politike v novi državi. V svetovnem požaru je bilo treba rešiti dedščino naših očetov, našo slovensko domovino, da ne zgine s površja zemlje tisočletni obstoj slovenskega rodu, ki se je ohranil z božjo pomočjo in ob žilavosti svojega ljudstva do današnjega dne in bode ostal tudi v bodoče. V najhujšem metežu nam je božja Previdnost naklonila, da smo imeli v najtežjih dneh skušnjave v vrstah narodne duhovščine, pod blagodejnim okriljem svojega domoljubnega višjega pastirja, može, ki se niso ustrašili nobene težave in truda, da svojemu ljudstvu izvojujejo dostojno mesto pod solncem. Dr. Krek je z razmahom svojega velikega apostolskega in pro-roškega duha vzplamtill srca našega ljudstva za — zedinjeno Slovenijo v okrilju močne in pravične Jugoslavije. Majniška deklaracija je bila pravi izraz krepke narodne volje in preroda slovenskega ljudstva.

Prišlo je končno, kar je moralo priti. Prevrat je uničil predsodke in stara stavba avstro-ogrske monarhije, sloneča na krivičnem podjarmljenju Slovanov, se je zrušila v prah. Pogorišče je zapustilo žalostne posledice večetnega požara.

Dr. Korošec, zavedajoč se položaja, je z vstrajno marljivostjo in odločno prijel za krmilo slovenske politike po vgladu svojega velikega mojstra dr. Kreka in kot predsednik Nar. Veča posvetil vso pozornost mejam nove države. Ženevska konferenca je pokazala vso njegovo krepko osebnost in sposobnost, ko je celo balkanski lisjak Pašič moral priznati Narodno Veče za mednarodno vlado. Pašič se je potem moral zateči k prevari in odreči svoj podpis, da je mogel udeležiti vidovdanske ustave in uvesti centralizem. Dr. Korošec je uvidel, da v boju proti lažem in spletkam ne sme in ne more žrtvovati vso moč in vpliv SLS. Zato je vodstvo SLS z dobro premišljenim sklepom velikodušno prepustilo del odgovornosti nasprotnim slovenskim strankam. Ko bi liberalci in socialisti v Narodnem predstavništvu imeli pred očmi politiko slovenskega ljudstva in se ne pustili izrabljati proti svojemu narodu, bi bil danes naš položaj v državi že urejen in avtonomna zedinjena Slovenija izvršeno dejstvo. Prvi december 1918. leta vsebuje protest SLS, ki se kot rdeča nit vleče skozi vse njeno odločno in poslušno delovanje v vladi, v parlamentu, med

ljudstvom in za ljudstvo.

Ko so minuli „medeni tedni“ prvega navdušenja v skupni državi in dokler je SLS morala vpoštevati dane razmere z vidika zunanje politike, je bil prvi del njenega programa, majniška deklaracija, oživotvorjen: dobili smo zidovje okrog skupne hiše — mednarodno priznane meje. Čim pa se je začelo urejevati notranje razmere in se ni upoštevalo glas slovenskega ljudstva, je SLS stopila v odprt boj z mnogoštevilnimi in v sredstvih neizbirnimi nasprotniki. V tem boju so pri državnoborskih volitvah laži, denar in neizpolnjive obljube nasprotnikov odvzela SLS del njene moči, kar je usodno vplivalo na splošno slovensko politiko in podaljšalo boj za avtonomijo in Jugoslavijo.

Nasprotni stranke so s svojo podporo belgrajske politike sebe gmotno podprle, slovensko politiko ljudstva pa temeljito zavozile v blato podlega in vsega preziranja vrednega izdajstva. Centralizem dan za dnevom zadaja vse hujše udarce vsem stanovom in slojem naroda!

Sedaj se vračajo množice ljudstva ponovno tja, kjer je edino njihovo mesto, kjer je politika ljudstva imela svoje izhodišče in svoj razvoj. Ta politika nas hrani, vzdržuje in brani in ta politika pod vodstvom dr. Korošca v okrilju SLS nam bo edina izvojevala naše zahteve in naše pravice — avtonomno zedinjeno Slovenijo.

Mestna občinska seja

Na zahtevo kluba državnih nameščenecv se je sklicala občinska seja 24. m. m. Najprej je bila tajna seja. Nekaj popolnoma novega je, kar se je že drugič pripetilo, da je na dnevnem redu kot prva točka tajna seja. To pa zato, da more sluga iskati odsotne odbornike meščanske (Rozman, Ogričeve) stranke, ker bi sicer ne imeli večine. Manjkala sta 2 odbornika in sluga ju je šel klicat. Po tajni seji se je otvorila javna seja. Župan po prečitani zapisnika je prebral sklep tajne seje: Da se ustanovi mestna mesnica, ter se predlog izroči financii in gospodarskemu odseku, da izdelata potrebne predloge za uresničenje te naprave.

I. točka. Volitev enega pravnega svetnika v odbor mestne hranilnice, za kar se predlaga dr. Režek. Odbornik g. Mejak je v imenu kluba javnih in državnih nameščenecv predlagal, naj se izvoli nov odbor, ker je desedanj bil tik pred občinskimi volitvami izvoljen radi strahu pred eventualnim padcem vladajočih. Župan je pozval meščanski klub na posvetovanje. Tu se je opazilo, da prof. Seidl ni odšel v posvetovanje. (Če on odpade, kje je torej večina). Po posvetovanju se zglaši, da ostaja meščanski klub pri kandidaturi dr. Režeka. Odbornik gosp. Mejak nato pojasni zahtevo kluba nameščenecv, da se na novo izvoli ves odbor Mestne Hranilnice. Majhni večini očita

njihovo agitacijo pred volitvami, češ, da se uradniki hočejo polastiti Mestne Hranilnice, zapraviti hočejo mestno premoženje i. t. d. Večina se je mogla dosedaj prepričati, da uradniški klub vstrajno sodeluje pri mestnem gospodarstvu. Z ozirom na to in v interesu kontrole bi bilo pravično, da dobi tako močna opozicija tudi svoje zastopstvo v Mestni hranilnici. Tudi ni potrebno, da se izvoli jurist v Mestno hranilnico, ker je že itak g. notar Pleiweiss kot jurist-odbornik v Mestni hranilnici. Klub se bo toliko časa bojeval, da doseže svoje pravice. Nato je dr. Režek izvoljen z večinosličnimi glasovi.

Pri volitvi 2 preglednikov računov Mestne Hranilnice, se predlagata od starešinstva Malovič in Grom. Predsednik kluba javnih nameščenecv izjavi nato, ker nima nobenega zastopnika v odboru Mestne hranilnice, da odklanja izvolitev. Nekdo iz večine predlaga prof. Seidla, ki pa je odbornik hranilnice ter ne more biti preglednik. Po iskanju pravega preglednika se mesto g. Groma z glasovi večine izvoli g. Kalčič. Za preglednike računov mestne občine se izvolita brez debate gg. Kalčič in Uderman.

Nato se preide k spremembi proračuna. Pokrajinska vlada zahteva, da se črta doklado na električni tok. Nač. finanč. odbora g. Mejak poroča v daljšem poročilu, da občina mora vstrajati na tej proračunski točki, ker odgovarja sedanjim mestnim razmeram. Po statistiki je dokazal, da so vpeljali električno razsvetljavo samo taki posestniki, ki bodo lahko zmogli to nizko doklado. Za obrtne namene je že v proračunu predvideno, da se potrebne obrti lahko pavšalira. Takih sedaj nimamo še, razen žage na kolodvoru, katera pa lahko na električni obrat. Predlaga se, da se vstraja pri prvotnem sklepu.

Pri slučajnostih predlaga odbornik g. Kraigher naj prevzame občina grobove na novem pokopališču pokopanih vojakov slovenske narodnosti v svojo oskrbo. G. župan pravi, da čim pride kak tozadeven dopis na mestno občino, ga stavi pri prihodnji seji na dnevni red. — Seja je zaključena ob pol 9. uri zvečer.

Namesto odstopivših gg. dr. Fischingerja in Kozine sta vstopila gg. Bukovec in Lenarčič, kar nikakor ne odgovarja smislu in stilizaciji tozadevne določbe v volilnem redu za občine. Tudi po zdravem smislu razuma ne morejo biti poklicani v odbor kot namestniki neizvoljeni kandidatje za odbornike; zato se vendar volijo namestniki in kolikor odbornikov je izvoljenih, toliko je tudi namestnikov in iz vrst le-teh se imajo pozivati novi člani odbora. Sicer pa gg. Bukovca in Lenarčiča pozdravljamo kot pojačanje opozicije proti mestni oligarhiji. Opozicija je v socialnem oziru mnogo storila, zlasti je treba omeniti znižanje vodarine od 40% na 10% in odpravo 5% najemninskega davka. Zanimivo je in za razmere v Mestni hranilnici zelo poučno, da šibka večina oligarhistov noče nobene opozicije in kontrole

pri Mestni hranilnici ter se nepostavno izvoljeni njen odbor drži kot klošč svojih mest. Radovedni smo, ali je pasivno stališče g. prof. Seidla napram večinici, ki jo še samo njegov glas vzdržuje, samo slučajno ali pa hoče končno popraviti svoj prvotni pogrešek in se pridružiti k opoziciji, kar bi bilo edino pametno in — častno.

Dopisi.

Št. Peter. V nedeljo 2. t. m. je imelo izobraževalno društvo svoj občni zbor. Knjižnični prostori so bili nabito polni. Društvo je priredilo v minolem letu dve zabavni predstavi, katerih eno posebno dvignila lepo uspela akademija domačega „Orla“. Iz odborovega poročila smo posneli, da je društvo na splošno še dosti dobro gibalo pri skromnih današnjih prostorih. Upamo, da bomo imeli prihodnji občni zbor že v novem društvenem domu. Po končanem občnem zboru je deklamovala članica Frančiška Doblekar v oplošno zadovoljnost navzočih obsežno pesem „Marijin otrok“ pred nebeškimi vrati. Nato je domači g. župnik predaval o predmetu: „Kakšen je razloček med društvi zasnovanimi na društvenem in združnem zakonu?“

Krška vas. Pri nas je Sokol že dovršil svojo nalogo. Tekom 8 mesecev svojega življenja se je uspešno pripravljaj na zadnji največji svoj „kulturni“ čin. Po predpustnih plesih z običajnimi ponočnimi nerodnostmi so se spravili celo na mirne potnike s koli in bati. Za sklepno točko svojemu „delovanju“ so si izbrali medsebojni pobjo: osuvali so eden drugega z noži in nato drug za drugim odstopili. Za slovo so na „ohceti“ starostove hčerke razrezali kočijam strehe. Kakršno življenje — taka smrt. — Bog živi!

Iz Brusnic: Tukajšnja šolska mladina „Mladi junaki“ je priredila dne 19. marca t. l. otroško igro „Oj ti navihanci“ z deklamacijami in petjem. Ta šolska prireditev je dala tukajšnji šoli 1.152 K dobička. Ude-

ležba je bila neprikakovano dobra. Tudi pri tej igri so se „Mladi junaki“ skazali prav dobre igralce.

Ves čisti dobiček je šolsko vodstvo uporabilo za poplačilo učnih knjig, ki so se izposodile ubogim učencem, nadalje se je kupilo tudi druge šolske potrebščine, ki so sedaj zelo drage. Kupilo se je tudi nekaj knjig za šolarsko knjižnico. Vodstvo šole se je tudi ob tej priliki spomnilo Jugoslovanske Matice z malim darom. Sedaj se „Mladi junaki“ že uče drugo igro „Kralj Matjaž“, katero mislijo prirediti še tekoče leto.

Končno izreka podpisano šolsko vodstvo vsem ljubiteljem šole iskreno zahvalo, da tako radi podpirajo šolsko mladino z raznimi prispevki in darovi ob vsaki šolski prireditvi. Najlepša hvala se izreka tudi onim gospem in gospicam, ki so veliko pripomogle, da se je šolska prireditev lepo izvršila. Vodstvo šole v Brusnicah.

Kostanjevica. Na občnem zboru okrajne KZ, na katerem sta poročala naša vrla poslanca Sušnik in Stanovnik ob veliki udeležbi našega ljudstva, se je sklenilo prirediti v Kostanjevici ali na Slinovicah velik katoliški shod na nedeljo dne 28. maja t. l. Pričakujemo, da bo tudi od Novega mesta mnogoštevilna udeležba. — Naši samostojneži, kar jih je še, so po zadnjih svojih neuspehih širom Slovenije silno poparjeni. Mi jim ne moremo pomagati: kakor so si postlali, tako bodo ležali!

Gospodarstvo.

Kako glešta sosed Razumnež svojo živino in kako odvrtače od nje bolezn.

(Piše: Fr. D.)

(Dalje.)

„Umno negovanje, snaga, red in prikladno krmljenje ne odvrtačejo torej samo bolezn, ampak obdrže živino tudi v mesu in povečujejo njene užitke (dohodke). Nihče pa ne more trditi, da je vseeno, če namolzem dnevno od bolehn in mršave krave

3, ali od dobro držane 10 litrov mleka. To je dnevni razloček od 50—60 K, kar je tudi v teh dragih časih denar.“

„To je že res,“ oglesi se poltgruntar Slak. „Ali pomislite, ljudje božji, da moja kumerna kravica ne more dati 10 litrov mleka, ker razen slame ji nimam kaj položiti. Nekoliko košov otave ji hranim za čas, ko bo dobila telička.“

„Čisto resnico si povedal, Jože,“ odvrne govornik. „Brez prikladne klaje ne more imeti tvoja kravica dovolj mleka. Ali ti nisi nič povedal, zakaj ti primanjkuje piče za živino.“

„E, zakaj neki? Menda zato, ker je lanska suša vse popalila,“ meni Slak, „da nisem imel na travniku kaj odkositi. Bog nas tepe z različnimi križi pa tudi s sušo, ker smo grešnji ljudje.“

„Tudi to imaš prav,“ deje Razumnež. „Bog nas tepe radi naših hudobij; On nam pošilja različnih skušenj, da napravimo pokoro že na tem svetu. Toda Bog je dobrotljiv, On nas noče pogubiti. On nam je dal pamet, da si po mogočnosti sami pomagamo. Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal, stoji v sv. pismu. Naši bratje tam izza Kolpe imajo lep pregovor, ki veli: „Bog daje težaku, a ne ležaku“, ali po domače rečeno: pljuni v roke pa boš imel.“

„Ti Jože, in še več takih Jožetov je okoli nas, si sicer pošten in dober človek od glave do pet. Ali nisi sarkastičen sam zase niti za svojo družino. Ti si preveč lahko miseln, leniv, zanikaren, prepovršen, premalo marljiv. Ti se ne brigaš za napredek v kmetijstvu. Svojega travnička nič ne obdeluješ, nikoli mu še niti pognojil; detelje, kolerabe itd. nikoli ne seješ. V jeseni si zmetel kljusama (kavkama), kravici in tevcima vso mrvo, štedil nisi prav nič, kar je neobhodno potrebno ob pomanjkanju klaje. Ti držiš dva konja, katerim moreš zdaj proti spomladi vsa rebra prešteti. Ko bo pritnilo delo, ti ne bosta mogla delati še orati ne boš mogel z njima. Če bi se ti pobrinil za krmo, če bi držal mesto konj

Solunski proces.

(Dalje.)

Vsak korak vlade je bil pod stalno kontrolo „odbora sedmorice“, kateremu je načeloval ustreljeni polkovnik Dimitrijevič-Apis. Pritisk, grožnje in politični umori so reševali najbolj zapletena vprašanja v smislu prave vojaške diktature. Zakoni in državne institucije v ustavno-parlamentarni državi so bili samo za opravičenost imena tajne organizacije, ki je stvarno imela v rokah vajeti državne uprave. Izigravalo pa se je vse: cerkev, država in njena oblika. Tako je mogel poleg drugih tudi Milan Pribičević, kot avstrijski državljani, postati srbijanski častnik. Odbor sedmorice je bil stvarno skoroda edini merodajni činitelj v državi.

Stojan Protič, ki je edini gmotno siromašen človek med srbjskimi državniki, je stal v vednem boju s „črnorokci.“ V tem boju se ni ustrašil nobenih sredstev, v kolikor niso bila neopravičljiva. Kot notranji minister v prejšnji kraljevini Srbiji je n. pr. predvsem pazil na to, da je imel krog sebe uradništvo, kateremu je mogel zaupati brez ozira na sposobnost. To je bilo nad vse potrebno v boju s „črnorokci.“ Nepošteno

uradništvo pa je sovražil, ker je v tem opazal nagnjenje k izdajstvu. Vendar sam ni mogel mnogo storiti proti približno 70 tisoč zarotnikom, vezanih s svečano prisego na življenje in smrt. Sicer se zdi to število znatno pretirano, vendar pa — po uspehih sodeč — ni ljudska govornica v Srbiji mnogo precenjevala stvarno število članov. Če pri tem pomislimo, da so bile razne državne službe in druge dobičkanosne zadeve dostopne v znatni meri članstvu tajne organizacije, ki je imela svoj delokrog tudi izven državnih mej, smo s tem številom zelo blizu pravega stanja.

Torej, kakor rečeno, vsak poskus proti tej tajni organizaciji bi izzval — državljansko vojno in revolucijo. Kaj torej storiti? Kaj družega kot to, da se osnuje enaka „črni roki“ nasprotna tajna organizacija! Ta organizacija, ki jo imenujemo „belo roko,“ je bila ustanovljena z nalogo, da ovira in omejuje vpliv „črne roke.“ Ker pa se ni posluževala demagoških načel in ni izrabljala patrijotizma in rodoljublja v postranske namene, je njena tajna organizacija ostala slaba. Članstvo „bele roke“ je večkrat rešilo vlado iz čisto kočljivih zadreg, ko je bilo treba na odgovorna mesta postaviti zanesljive moči.

Na tem mestu je treba poudariti, da

je vsaka tajna organizacija, že vsled svoje tajnosti in neodgovornosti pred javnostjo, vse obsodbe vredna. Proti vsem tem tajnim organizacijam stoji ljudstvo. Iztrgati je treba iz rok izkoriščevalcev in izdajalcev ljudstva slednjega pošteniaka in ga postaviti v bojne vrste Kmetijske zveze in orlovstva. Ne gre tu za stranko kot tako, pač pa za več — gre za moralno vrednost državljanov in človeštva sploh, gre za pošteno državno upravo.

Boj, ki se bje med „belo“ in „črno“ roko, daje upravičeno upanje, da se bomo prej ali slej približali urejenim razmeram. Ko bi obstojala samo ena edina klika, kdo ve, če bi ne imeli danes na prestolu Pribičevićevo dinastijo. Nepomirljivo nasprotje obeh tajnih organizacij nam jamči, da na najvišjih mestih dasi sicer upoštevajo moč in pritisk, ne morejo ne poslušati nasprotnega mnenja manjšine, ki more vsak trenutek izrabiti enak pritisk — nasilje. Presojajmo hladno položaj in iz taktičnih razlogov obrnimo vso ost naše moči proti najnevarnejšemu sovražniku ljudstva in države — proti „črni roki.“

S tem prihajamo k neposrednim povodom in vzrokom, ki so služili kot podlaga obtožnici v solunskem procesu. (Dalje.)

par voličkov za vprego, če bi začel splah malo boljše gospodariti, pa bi se v nekoliko letih izkopal iz revščine."

Slaku so šle te besede k srcu. Ves rdeč je postal v licu, sramoval se je teh resničnih očitanj. Naenkrat se okorajši, stopi pred Razumneža ter izpregovori: Resnico si povedal, sosed-učitelj. Trdno sem sklenil, da se bom v bodoče držal tvojih nasvetov. Prosim te, da mi razložiš, kako se štedi v slabih letinah s klajo, kako se prideluje več krme, kako se obdelujejo travniki itd. Prosim te tudi, da mi razložiš, zakaj bi boljše shajal z voli, ker so vendar ti hitrejši od volov."

"Jože je postal iz Savla Pavel," izpregovori pri predavanju navzoči g. župaik. "Jaz sem ga cel čas gledal ter sem opazil, da se je izvršila v njegovem srcu neka izprememba k boljšemu. Videli boste moške da bo Jože čez par let gnetno mnogo boljše stal kakor danes. Dal Bog, da govorim resnico."

"Z božjo pomočjo in mojih naprednejših sosedov bom skušal postati razumen gospodar," odvrne Slak.

"Če bodo obrodili moji nasveti obilnega sadu, če se jih bo držal vsaj vsak drugi poslušalec, bo to zame veliko veselje in plačilo za moj trud," meni Razumnež.

Tedenske novice.

Naročnina znaša odslej mesečno K 8.—, poletno K 40.—, letno pa K 80.—. Posamezna številka stane K 3.—. Današnji številki smo priložili vsem cenj. naročnikom položnico s prošnjo, da blagohotno poravnajo naročnino, odnosno razliko poviška. Vsem tistim, ki letošnje naročnino ne bodo vsaj delno poravnali do 15. t. m., se list ustavi že z velikonočno številko. — Tudi cene oglasom se zvišajo odslej za 20%. — Upravništvo.

Splošna podražitev tudi „Sedanjosti“ ni prizanesla. Posebno tiskarski izdelki so se podražili kar za 40%, papir je dosegel nezaslišano višino v ceni. Vse tiskarne in listi v Jugoslaviji so bili prisiljeni s 1. aprilom t. l. znatno povišati cene in naročnino. Poskusili smo vse mogoče, da se „Sedanjost“ obdrži pri starih cenah, ker vemo, kako težko je marsikomu odrinuti naročnino za tako potrebno dobro čtivo v današnjih razmerah. Jasno je vsakomur, da „Sedanjost“ nima niti vladnih korit, niti bogatih fondov na razpolago za pokritje občutnih primanjkljajev. Prepričani smo, da bodo cenj. naročniki v polni meri upoštevali naš težaven položaj, ostali zvesti svojemu odločnemu zagovorniku ljudskih pravic in pridobili še novih naročnikov in podpornikov. Z naše strani pa bomo storili vse, da se „Sedanjost“ čimbolj vsestransko spopolni in zadovolji potrebe našega ljudstva. V to pomagaj Bog! — Uredništvo in upravništvo.

Red službe božje v kapiteljski cerkvi v Novem mestu v velikem tednu. Veliko sredo, četrtek in petek so ob 4. uri popoldne slovesne jutranjice.

Veliki četrtek je ob pol šesti uri tiha in ob deveti uri slovesna sv. maša. Zvečer ob sedmi uri je molitvena ura in ob pol osmi uri pridiga.

Veliki petek se prične duhovno opravilo ob deveti uri. Zvečer ob sedmi uri pevanje postnih pesmi in ob pol osmi uri sklepna postna pridiga.

Veliko soboto se prične duhovno opravilo ob osmi uri. Ob dvanaesti uri se konča post. Popoldne ob tretji uri blagoslov jestvin in ob peti uri je slovesnost vstajenja.

Na velikonočne praznike bodo sv. maše ob pol šestih, ob šestih, ob devetih in ob deseti uri. Pridige odpadejo.

Pogreb bjagopokojnega knezoškofa lavantijskega dr. Mihaela Napotnika v Mariboru se je vršil v pondeljek ob ogromni udeležbi občinstva z vseh strani. Do 7000 ljudi je šlo za pogrebom, več kot 15.000 oseb pa je tvorilo špalir. Na pogrebu je bilo več nadškofov in škofov z mnogimi duhovniki. Kralja je zastopal general Dokič, vlado pa pokrajinski namestnik Iv. Hribar. Truplo drugega naslednika velikega našega Slovska je bilo položeno v grobnico stolne cerkve. — Visoki pokojnik je bil priznan pisatelj in znamenit propovednik. Na narodnostni meji je mnogo pripomogel v ublažitev ostrih narodnostnih bojov s svojim uglednim nastopom kot sin slovenskega naroda. — Bodi mu ohranjen blag spomin med nami! Naj v miru počiva!

Razcesar Karol je umrl na Španskem na Madeiri. Z njim je — hvala Bogu — končano poglavje o — karlistih. Rešil je sebe in druge nadaljenih spletk, nemirov in vojn. N. v m. p.!

Trgovstvo v Sloveniji je v znak protesta proti vedno rastočim davkom in dajatvam v pondeljek ves dan imelo zaprte trgovine. Ta korak je bil popolnoma upravičen in ga mora vsakdo z veseljem pozdraviti. Skrajni čas je že bil, da se trgovski stan otrese pijavk, ki so v vojnem verižništvu jemale ugled pošteni trgovini. In ne samo to; trgovstvo je s svojim nastopom pokazalo, da ima polno razumevanje tudi za odjemalce, ki v prvi vrsti nosijo vsa davčna bremena, izvirajoča iz pogubne centralistične politike. Stan za stanom spoznava, da tako dalje ne more in ne sme iti. Zato pričakujemo, da trgovci ne bodo ostali pri tej tihi demonstraciji, temveč, da bodo tudi pri volitvah nastopili — avtonomistično.

Spregledali so nazadnje tudi novomeški voditelji samostojnežev. G. Košir je na vrata svoje trgovine izobesil poleg „Kmetijskega lista“ tudi „Slovenca“ ter tako tudi slepecem dokazal lažnjivost „Kmetijskega lista.“ Spoznanje je prvi korak k poboljšanju.

Te prešmentane kokoši so s svojim doživetjem na rotovžu napravile celo revolucijo v sicer mirnem Novem mestu. V našem uredništvu so si kar podajali kljuko prizadeti in neprizadeti. Eden se je pritoževal, da ni dobil nobene kokoši, drugi zopet, da so jih dobili samo bogatini in hotelirji, tretji je protestiral proti temu, ker je baje posredno prizadet itd. itd. Kdo bi se spoznal iz cele te kurje kolobocije! Naš somišljenik, ki je bil pri celem dirindaju ves čas navzoč, trdi, da je bil g. Buk na svojem meštu in je na vsako ime izročil samo po eno kokoš. Če je kdo dobil po 2 ali 3 kokoši, jih je dobil za svoje znanee, ne pa za sebe. Ni pa res, da je kdorkoli dobil deset kokoši na eno ime. Zopet nekdo drugi je pripovedoval, da je sicer kupoval kokoši in je celo žiriral menico pri Eskomptni banki za 20.000 kron, ki jih mora sedaj plačati, dasi ni prejel nobenega fیکا. — Da bo konec vse te komedije, predlagamo, naj se vsem laškim ukradenim in kupljenim kokošim zavije vratove za velikonočne praznike. G. Boku izrekamo popolno zaupnico v nepristranskem izvrševanju naloženih mu dolžnosti in le obžalujemo, zakaj se mu ni poverila istočasno tudi razdelitev pri kmetih rekvirirane koruze, ki že toliko let čaka primerne prilike. Sedaj je bil pravi čas, da se na dvajsetkronsko kokoš za nameček doda še par kilogramov koruze, v kolikor je še niso snedle podgane na rotovškem podstrešju. Vsem in vsakomur pa priporočamo, da ne godrnja zoper mestno gospodarstvo, temveč naj odide na sprehod proti Ločni, kjer bo šele uvidel kakšni škodljivci so lubadarji, če se spravijo celo nad smreke in tako ogrožajo mestno imovino.

Okrajno glavarstvo — kakor se govori — je vložilo pritožbo proti mestni občini, ker je s prepoceni prodanimi kokoši oškodovala mestni ubožni zaklad.

O shodu v Št. Janžu nam je pripovedal očevidec toliko in takih podrobnosti, da je res skrajno brezsrampna predrznost „K. L.“ že v naslovu njegovim lažem, katere je krstil z „Dnevi zmage.“ Da, dnevi zmage so bili nedavni shodi, ko je ljudstvo končno odločno obsodilo izdajalce stanu in rodu in ko je Slovenska ljudska stranka zmagonosno dvignila prapor avtonomije in krščanstva, pod katerim pojdemo na volitve.

Z glavo skozi zid hočejo liberalci in njihovi samostojneški priganjači kjerkoli morejo. Tudi v Novem mestu so priredili s šolsko mladino „kralja Matjaža“, kar je — v kolikor je šel dobiček za šolske potrebščine — vse pohvale vredno. Toda, ko je prišel znani sokolski general Gangl v Novo mesto, se je šolsko vodstvo predrznilo ponoviti igro, a da ne omeni namen prireditve, katere čisti dobiček se je naklonil za prapor novomeškega sokolskega naraščaja. Ako učiteljstvo izrablja sebi podrejeno šolsko mladino v svrhu svoje strankarske pripadnosti, je že samo to dejstvo vse obsodbe vredno. Obstoja pa tudi naredba višjega šolskega sveta štev. 6028, kjer se zapoveduje učiteljstvu blažiti razmerje med orlovskim in sokolskim naraščajem v šoli. Če pa učiteljstvo prireja šolske igre v prilog naraščaja izključno te ali one telovadne organizacije je to n a v a d n o h u j s k a š t v o, katero prepoveduje tudi novejša naredba viš. šol. sveta. Proti temu in takemu hujšakstvu učiteljstva v šoli najodločnejše protestiramo in pozivamo stariše, naj svojih otrok ne puščajo v bodoče na take š o l s k e prireditve, ki imajo očividni izzvalen namen. Končno apeliramo na vse merodajne faktorje, da taki skrajni brezskrbnosti učiteljstva napravijo enkrat za vselej konec, ker bi sicer ne bilo mogoče krščansko vzgojenemu otroku sedeti v enem razredu s pripadnikom brezverske sokolske organizacije.

Neki gospod je šel v soboto zvečer mimo Narodnega doma, kjer je bilo v vozi nekoliko ljudsko-šolskih otrok. Ko je bil že precej oddaljen, so začeli nekateri paglavci kričati za njim s psovskimi iz sokolskega slovarja. Tako se je pripravljaj „kralj Matjaž“ v korist sokolskega naraščaja.

Plesni venček v postnem času je v petek zvečer 24. m. m., v predvečer Marijinega praznika, priredil tukajšnji Sokol v Narodnem domu ob sklepu svoje plesne šole. — Brez komentarja!

Kako je bilo v Sv. Lenartu bi nam lahko povedal g. Ogrič, ki je z Vedernjakom vršil adjutantsko službo mesarju na skođu samo zato da se je mogel voziti z ministrskim avtomobilom, ko je bilo treba bežati pred strahovito obsodbo samostojniške politike. Seveda mislila sta gg. don Juan Vedernjak in Ogrič, da lahko nastopata, ker ju ljudje ne poznajo. Toda njuna žalostna slava ima zavetišče samo še v ministrskem avtomobilu, dokler ga mesar ne spreže.

Zaradi uradovanja v mestnem županstvu so se zglasili v našem uredništvu nekateri kmetje in se pritoževali nad neprimernim vedenjem g. župana Rozmana. Mnogo kmetov zlasti iz oddaljenih krajev, ki so nameravali se vrniti domov že z dopoldanskim vlakom, so morali čakati na županova milost do popoldne. Drugi pa so z lačno živino morali ostati čez poldne v mestu. Zakaj? Zato, ker je bila sejmica in je moral nervozni g. župan Rozman sam pisati in izdajati živinske potne liste, ker noče nobena pisarniška moč požirati županove sitnosti za beraško plačo, dočim je za razne nepotrebnosti vedno dovolj sredstev. Kako pridejo sejmarji do tega, da mora do 30 ljudi več ur čakati na plačana uradna potrdila samo zaradi svoje glavnosti kogarsibodi? Čas je, da se nastavi zmožna pisarniška moč v mestnem uradu in omeji samovolja!

Postne pridige „Raztepeni Zveličar“ bode imel preč. g. P. V. Kopatin D. I. v kapiteljski cerkvi v Novem mestu od cvetne nedelje do velikega petka vsak večer ob pol osmi uri.

Štatistika pa taka! Po najnovejših poročilih so v naši državi sledeča društva: 306 sokolskih, 192 nogometnih, 8 veslalnih in plavalnih, 14 kolesarskih, 56 lovskih, 16 atletskih, 18 strelskih, 20 drsalnih in 4 turistična. Skupaj 634 društev. — K tej štatistiki bi skromno pripomnili, da je samo „klerikalnih“ društev v Sloveniji precej čez 634. kje so pa še druga! Morda so pa ostala društva „protidržavna“ in ne spadajo v našo državo — — —

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja, da je finančni minister dovolil, da se smejo živinski potni listi stare emisije uporabljati, dokler se popolnoma ne porabijo, s pogojem, da se na njih dolepljajo koliki do iznosa takse iz tarifne postavke 100 taksne tarife, ki jih je uničiti z uradnim pečatom.

Samoštójneži so skupno s policajdemokrati glasovali v parlamentu, da se preide na dnevni red preko 300 mrtvih in 7000 obolelih vojaških novincev in da se bivši vojni minister general Zečevič ne izroči sodišču. Policajdemokratje so sicer obljubljali, da bodo glasovali za izročitev Zečeviča, toda Pribečevič jih je pregovoril, ker bi sicer radikalci začeli preglasno govoriti o Draškovičevi smrti in o zvezah notranjega in prosvetnega ministra z atentatorji. Če je na obeh straneh gujiloba, je težko zdravljenje, kakor se tudi raztrgana obleka ne da obrniti. Zato je tudi Zečevič ušel sodišču skozi to luknjo vladnih strank, ki jo je napravila — balkanska gujiloba.

Zaleteli prašček še vedno išče pravega gospodarja. Navihani ubežnik je vsled visokega padca razbolela rebra popolno pozdravil in popustivši kmetiške okornosti se poprijemlje uprav mestno gospodskih manir. Kot pristen samoštójnež je rajši vpiljal, kot bi se peljal nekam doli v ribniško avtonomistično nadahnjeno dolino, dasi bi tudi ondi po svoji šegavosti čast delal tamošnjim kolegom oziroma kolegijam. Da ne bi nosili modernega očitka keritarstva „Pueljevih volov“ ali kaj podobnega javljamo, da bomo našega begunčka javno na sejm v prodaj postavili in del izkupička dali za sklad „Sedanjosti“. Škodo naj pa lastnik sam sebi pripiše za kazen, ker ni naročnik in čitatelj našega lista — Konsorcij.

Posl. Nemanč je končno izposloval pri prometnem ministru predkoncesijo za graditev proge Kočevje Severin in Črnomelj Severin. — Isti g. poslanec je stavil vprašanje na prometnega ministra, da se takoj izplača odškodnina posestniku Grahca iz črnomeljskega okraja, kateremu je železniški stroj vpepelil vse premoženje. Enako vprašanje v isti stvari je stavil tudi za izplačilo odškodnine posestnici Kramarič v Rosalnici in Brodarič istotam, ki sta oba po požaru težko prizadeta.

Javni shod KZ v Radovljici se je vršil v nedeljo ob obilni udeležbi na prostem. Samoštójneži so zborni skupaj vse, kar so mogli, da shod razbijajo. Ko so naši možje uvideli, kaj nameravajo so enostavno iztisnili iz svoje srede vse liberalne nejemnike. To je navzoči okrajni komisar vzel za povod, da je shod razpustil. Takoj nato se je vršil drugi shod v društveni dvorani, kjer sta govorila dr. Korošec in posl. Brodar. Dr. Korošec je tudi topot povdaril naš program: svoboda v okviru države samostalne avtonomne Slovenije, osvobodjenje delavskega, obrtnega in kmetijskega stanu in svoboda katoliške cerkve. — Pokazalo se je, da je poleg Štajarske in Dolenjske tudi gorenjski kot naše ožje drage nam domovine po ogromni večini v taboru SLS.

Stebrovje poka — dob se lomi. Zanikerni liberalizem se podira. To je občutil razven Puelja tudi dr. Kukovec, ki je prišel na protestni shod trgovcev in industrijcev v Ljubljani. Trgovski in industrijski krogi so bili poleg uradništva, doslej najmočnejši stebri liberalizma v Sloveniji. Na shodu pa so ravno ti krogi

dr. Kukovec — izžvižgali. Med nepopisnim vpitjem in žvižganjem je moral policajdemokratski general končati svoj govor že med uvodom. Ko pa je uvidel, da ogorčenje narašča in da se dvigajo pesti proti izdajalcem slovenstva, je pohegnil iz dvorane ter tako omogočil nadaljno mirno zborovanje. Posebno burno pritrjevanje in navdušeno odobravanje se žel zastopnik litijskega trgovskega gremija g. Lebing ml. (SLS), ki je z odkritimi besedami ožigosal prave krivce, označil protestne shode za nezadostne, če jim ne sledi tudi dejanja, zahteval odstop sedanje vlade in nove volitve.

„Kmet. listu“ se je nekaj sanjalo, ko prodaja dolg čas po svojih lažnjivih predalib o o nekem Francetu (?) Kramarju v tukajšnji podružnici Gospodarske Zveze. Ko bi tudi bilo kaj resnice v „odkritju“ „Kmet. lista“, sem najmanj poklican in sposoben, da vršim vlogo policaja in denuncijanta ter da odjedam kruh komurkoli. To delo prepuščam prijateljem „K. lista“, ki so že nešteto krat in tudi tokrat dokazali, da se na take podlosti zelo dobro razumejo. To je moj odgovor na direkten poziv „K. l.“ v prilog prizadetim, sicer pa odkrito povedano — ne smiram za nikakršno čast polemizirati s „K. l.“ Fran Radešček.

razširjajte in priporočajte naš list

Kmetska Zveza.

Občni zbor krajevnice KZ v St. Petru se je vršil 25. m. m. Sklenilo se je, da pristopi sem-peterska KZ kot podružnica KZ v Novem mestu. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor: predsednik Jos. Beve, podpredsednik č. g. župnik Fr. Vovko, tajnik Fr. Gotlib, blagajnik Fr. Beve ml., odborniki pa Fr. Rodič, Fr. Trščinar, Mat. Hrastar, Matija Ljubi, Jan. Šporar in Fr. Blažič. — Nato je č. g. župnik Vovko poročal o političnem položaju in o delovanju naših poslancev nakar se je izrekla zaupnica Jugoslovanskemu klubu.

Občni zbor KZ v Brusnicah se bo vršil v nedeljo 7. maja t. l. popoldne. Natančnejše se bo pravočasno poročalo.

Ljudska posojilnica v Novem mestu uraduje vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih. Hranilne vloge sprejema in posojila daje pod najugodnejšimi pogoji. Zavod toplo priporočamo. Svoji k svojim!

Iz vagona.

Prvi potnik: No, Zita je sedaj udova, pripravna, da se zadovolji karliste in velesrbijance.

Drugi potnik: Prepozno. Imamo že Mariolo.

Jajčarica iz Ribnice: No ja, na citre smo brenkali prej kot David na harfo, zdaj nam godejo gosli, mi bomo pa „gašperlteater“ igrali, dokler so v modi marionete iz Vel. Lašč v Pašičevi črni roki.

Pred glasovanjem v parlamentu. Gre za ali proti centralizmu. Avtonomisti so zapustili dvorano. — Začenja klicanje imen poslancev: Hajduk (tu), Uzmovič (tu), Pljačkaševič (tu), Poštenjakovič (nema ga, izašao).

Ameriški novičar.

Raznoterosti. Našim rojakom v Ameriki ni ravno dolg čas. Predpustom so imeli dokaj lepih in nolepih zabav in veselje. Tudi premikastili so se tu in tam po stari kranjski navadi. — Delavske razmere so še vedno odvisne od splošne gospodarske krize, ki jo je zakrivila prevelika vrednost dolarja in neuravnoveženost mednarodnih vrednot. — List „Edinost“ priporoča slogu med katoličani v Sloveniji in jih roti, naj ne nasledajo liberalcem, ki hočejo razbiti SLS. Prinaša tudi dopis iz Novega mesta o obnem zborni KZ. — „Ameriški Slovenec“ se upravičeno pritožuje nad neumestno belgrajsko prepovedjo slovenskega časopisja iz Amerike v stare kraje, ki je mnogo doprineslo v ublažitev gospodarskega položaja v naši državi. — Časopisje priporoča nabiranje darov za zvonove na Toplicah in za društveni dom v Črnomlju. — V nekaterih krajih se vrše volitve v razne občinske urade. Ponekod so tudi slovenski kandidati. Samo v Jolietu upajo naši rojaki prodreti kar s 15 kandidati. Slovenci se povsod prav pridno uveljavljajo.

Poročila sta se v Chisholmu Fran Ruparčič iz Retja pri Loškem potoku z Ano Udovič iz Roba pri Vel. Laščah.

Umrli so: v Johnstownu Josip Govekar in Jos. Bavdek; v Manoru Ivan Trbovec, ki je živel, umrl in bil pokopan kot brezverec (priporoča se v molitev); v Pueblu Fran Novak; v Chicagi Štefan Maršič in Ivan Legin, oba iz Prekmurja ter Antonija Zidarič; poslednje imenovane so povzili avtomobili na raznih krajih mesta.

Poslano* Naznanjam dotičnemu dobremu prijatelju, ki me je naznanil, češ, da izvršujem svojo obit brez obrtniške pravice, da je zadeva pala v vodo. Makovec Franc.

* Za vsebino pod tem naslovom uredništvo ni odgovorno.

Proda se večja množina krompirja „Oneida“. Kje pove uprav. „Sed.“

Gospodarska Zveza

r. z. z o. z. v Ljubljani

Podružnica v Novem mestu

na novo dospel: umetna gnojila — superfosfat in apneni dušik, galica, žveplo, najboljša ameriška rafija.

Semena: nemška in domača detelja, pesa in vse vrste trave.

Posebni manufakturni oddelek.

Štedilnik za vzidanje, dobro obrnjen, primeren za zidnico ali malo družino se proda. Poizve se pri uprav. „Sedanjosti“.

! Proda se hiša !

z gospodarskimi poslopji, sadnim in zelenjadnim vrtom na zemljišču v izmeri 2300 m² v bližini kolodvora v Kandiji. Kje pove uprav. „Sedanjosti“

Tiskarna — Knjigarna
Knjigoveznica

J. Krajec nasl.
Novo mesto
se priporoča.

Ogljarje

na stalno delo in z dobro plačo sprejme in daje bližja pojasnila g. Jar. Skoupil, Karl Auerspergov revirni gozdar v Podstenicah, pošta Toplice pri Novem mestu